

PLAN FOR DET PEDAGOGISKE ARBEIDET I BANKTROLLET BARNEHAGE 2020 -2024

Innledning:

For å sikre foreldrene en reell medvirkning i forhold til plan og innhold i barnehagen, sier barnehageloven at barnehagens samarbeidsutvalg skal fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

Årsplanen har flere viktige funksjoner:

- Den skal være et grunnlagsdokument for den enkelte førskolelærer, øvrige medarbeidere og for personalgruppa som team.
- Den er et utgangspunkt for samarbeid med foreldrene.
- Den skal bidra til å styre og vurdere det som foregår i barnehagen
- Den skal gi konkret og profesjonell informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eiere av barnehagen, foreldre, politikere, ansatte i kommunen, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

I vår barnehage er årsplanen et tre-delt dokument. En del er det vi kaller «Informasjonsskriv/velkommenskriv». Dette får familien utdelt når barnet begynner i barnehagen, og tar opp ting som gjentas år etter år – så som tradisjoner og rutiner i hverdagen. I tillegg tar denne delen opp en del praktiske ting i forhold til barnets opphold i barnehagen.

Så har vi den delen som du leser i nå. Det er et dokument som sier noe om våre tanker omkring den pedagogiske driften for den kommende fireårs-perioden. I tillegg til denne årsplanen får dere også aktivitetsplaner for høsthalvåret og vårhalvåret.

Årsplanen er først og fremst et arbeidsdokument for personalet og et utgangspunkt for samarbeid med foreldrene. Vi ønsker oss tilbakemelding fra foreldrene på det som står i planene, slik at vi sammen skaper best mulige rammer for en felles forståelse for hva som gir gode være- og lærevilkår i Banktrollet Barnehage. Dermed vil vi bedre kunne imøtekomme barnehagelovens formålsbestemmelse som lyder:

“Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering”.

(Barnehageloven §1, Formål)

I dette ligger at Banktrollet Barnehage skal sørge for å gi alle barna et godt miljø med vekt på lek, læring og samvær med andre barn og voksne.

FORELDRESAMARBEID:

Sammen med hjemmet skal barnehagen medvirke til å gi barna et miljø som sikrer dem gruppevis og individuell omsorg og støtte, stimulering, læring, utfoldelse og etisk veiledning.

Det betyr at i den tida barna er i barnehagen, tar vi oss av deler av omsorgs- og oppdrageroppgavene og dermed støtter og utfyller foreldrenes oppgave.

Barnehagen er en læringsarena – en viktig sådan: Her møter barn sitt første tilrettelagte utdanningstilbud.

Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå – med foreldrene til hvert enkelt barn, og på gruppenivå; gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalget. I samarbeidet med foreldrene tilstreber vi å legge til rette for god og ærlig dialog mellom foreldrene og barnehagen. Denne kommunikasjonen foregår gjennom utveksling av informasjon i hente- og bringesituasjoner, i foreldresamtaler, foreldremøter og ulike arrangementer i barnehagen.

Samarbeidsutvalget (SU) skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ, og består av foreldre/foresatte og ansatte i barnehagen. SU fastsetter årsplanen.

Foreldrerådet består av foreldrene/foresatte til alle barna og skal fremme deres fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.

I tillegg har barnehagen et styre som består av fire representanter for eierne(foreldrene) og to ansattrepresentanter (ikke stemmerett), samt daglig leder som er styrets sekretær.

Samarbeid med andre instanser.

Banktrollet Barnehage samarbeider blant annet med følgende instanser:

- PPT: Pedagogisk Psykologisk Tjeneste: Dette samarbeidet kan dreie seg om oppfølging av enkeltbarn eller vedr. generelle utfordringer i barnehagen. Rådgivning og samarbeid om enkeltbarn forutsetter selvfølgelig samtykke fra foreldrene. Barnehagene har en kontaktperson i PPT,- vår kontaktperson pt er Gørill S Nordstrøm.
- Vi har opplysningsplikt til barnevernet (BV), og som følge av dette sender vi bekymringsmelding dersom vi mener det er nødvendig. Vi kan også kontakte BV for å få råd i problemstillinger vi jobber med. Barnevernet har også deltatt på foreldremøter hos oss med informasjon.
- Helsestasjonen: Vi samarbeider med helsestasjonen for rådgivning og de har også deltatt på foreldremøter med aktuell informasjon. Barnehagen har sin egen kontaktperson hos helsestasjonen, og dette er pt Lisbeth Jenssen.
- Narvik kommune: Daglig leder deltar på felles møter for private og kommunale barnehager i Narvik. Vi samarbeider vedr. opptak av barn.
- Narvik kommune/spesialpedagogisk team: Vi samarbeider tett med spesialpedagogisk team i forhold til enkeltbarn som er tildelt spesialpedagogisk støtte. Her er det selvfølgelig også tett samarbeid med barnets foreldre/foresatte. Samarbeidet foregår jevnlig med møter, dialog og rådgivning.
- Private barnehager i Narvik: Vi samarbeider med disse om saker vi har felles interesse for; f.eks tilskudd og samarbeid med Narvik kommune. Daglig leder deltar på møter ca hver 6. uke.
- Utdanningsinstitusjoner: Vi tar imot studenter/elever fra både universiteter og skoler. Barnehagen er også en lærlingeinstitusjon i og med at vi periodevis har lærling hos oss og har da jevnlig møter med opplæringskontoret.
- Stortinget: Vi benytter oss av materiell som er tilgjengelig fra bl.a. utdanningsdirektoratet, og tar kontakt hvis vi har behov for rådgivning.
- Private barnehagers landsforbund (PBL) som er rådgiver i forhold til de fleste områder innenfor drift av barnehage.

SATSINGSOMRÅDER I BANKTROLLET 2020 -2024

Satsingsområder i denne perioden vil være **SPRÅK, FYSISK AKTIVITET OG SOSIAL KOMPETANSE**. I tillegg har vi et bevisst forhold til et **sunnt kosthold** i hverdagen.

Vi vil at Banktrollet barnehage skal være et godt å sted å være, med gode psykososiale rammer for både små og store. Dagen skal preges av **humor og glede, trygghet og omsorg, og skal gi rom for god læring og utvikling**. For å imøtekomme krav om barns medvirkning og barns medbestemmelse må vi være lydhøre i forhold til barnas innspill, og ta hensyn til dette når planer skal legges.

Vi synes det er viktig å legge til rette for at barna skal utvikle **selvstendighet**, være trygge på seg selv og andre, og tørre å stå frem med egne meninger.

SPRÅK.

For de aller minste innebærer språkaktiviteter at vi bruker språket aktivt med barna. Vi bekrefter, benevner og konkretiserer i hverdagssituasjoner med de små, og gir dem respons på deres utspill. I og med at det er veldig "åpent" mellom avdelingene, er også de store barna med på å berike de minstes erfaringer med språket.

Vi jobber fast med språkaktiviteter fra ca 3-års alder, og da bruker vi ulike pedagogiske verktøy i formelle lærings situasjoner, samtidig som vi er bevisste på å bruke språket aktivt i alt samspill med barna.

I tillegg utvider vi språkstimuleringen ved hjelp av andre tilrettelagte pedagogiske opplegg med aldersinndelte grupper der man jobber både med tradisjonelle metoder, og med digitale verktøy.

Andre sider som kommer inn under språksatsingen hos oss, er eventyr, sang og bevisste voksne som i samtaler legger til rette for at barna skal bruket språket aktivt.

Vi har stort fokus på lesing av bøker – både under temaarbeid og ellers. Vi arbeider med kompetansehevingsopplegget «Språkløyper» som gir oss gode verktøy for arbeidet med språkstimulering i

barnegruppa, samt gir oss voksne en bevissthet i arbeidet vårt. Bøker brukes aktivt i alle aldersgruppene i barnehagen, fra peke- og bildebøker for de minste til mer kompliserte tekster for de eldste.

Fysisk aktivitet.

Vi går mye på tur og har faste turdager. Vi tar både lange turer og kortere turer nærmere barnehagen. Gjennom turene i nærmiljøet, blir vi kjent med byen vår og omkringliggende områder, og kan ta i bruk de muligheter byen vår gir oss. Vi har et mål om at turene skal oppleves som lystbetonte, og tar hensyn til vær og vind når vi skal bestemme mål for dagens tur. Er det surt og kaldt kan vi ta oss en tur først og så spise nistepakken når vi er tilbake i barnehagen. -Vi tilstreber å benytte oss av tilbud som dukker opp som gir mulighet for fysiske utfordringer; som f.eks. timer i ishallen, samt at vi oppfordrer barna til å bruke ski i barnehagen. Hovedfokus på vinteraktiviteter som ski og skøyter er 4- og 5åringene.

Vi legger vekt på hverdagsbevegelse, og tilstreber to uteperioder hver dag så sant vær og føre tilråder det. Vi har et stort og variert uteområde som gir gode muligheter for allsidig bevegelse både sommer og vinter.

Vi har også lagt vekt på at innemiljøet i barnehagen skal gi rom for fysisk aktivitet.

SOSIAL KOMPETANSE OG DANNING

“Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling”.

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter. Danning er et resultat av pedagogisk praksis og forståelse, en barnehage som er tuftet på grunnleggende verdier i kristen og humanetisk arv og tradisjon, organiserte lærings situasjoner, lek og aktiviteter i samspill med andre barn og voksne. Gjennom gode danningprosesser settes barn i stand til å håndtere livet ved at de utvikler evnen til å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og til å se seg selv som et verdifullt medlem av et større fellesskap.

I vårt arbeid med sosial kompetanse er det fokus på hvordan man omgås med andre. Vi ønsker å gi barna redskap til å beherske å stå i situasjoner som ikke alltid er lett, og gjøre dem kompetente til å rydde opp i situasjoner der det oppstår uenigheter eller konflikter. Når vi ikke jobber intensivt med sosial kompetanse, har vi likevel arbeidsmetodene godt implementert i personalgruppa, og er bevisste i forhold til dette i hverdagen med barna og hverandre.

Barnehagen skal ivareta det enkelte barnets rett til et fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring.

I barnehagen jobbes det systematisk og aktivt for å utvikle sosial kompetanse og å forhindre utestengning eller mobbing. Det skal skapes et trygt miljø for alle barna i barnehagen med oppvakte og tydelige ansatte.

Selvstendighet

Vi synes det er viktig at barna blir selvstendige – både i forhold til praktiske oppgaver og i omgang med andre barn og voksne. Med dette mener vi at barna får mulighet til å klare selv. Med økt alder og mestring, øker også de voksnes forventninger og krav til barna. Som ansatt i barnehagen er det den voksnes jobb å støtte og tilrettelegge slik at barna får anledning til å mestre.

Dette oppnår vi ved å ha bevisste, avventende voksne som ikke alltid ”hopper til” for å hjelpe, men lar barna forsøke å gjøre selv. Dette bruker vi mye tid på, for eksempel når barna smører maten selv, eller kler på seg selv i garderoben.

Vi ønsker å stimulere til at barna blir selvstendige – ikke ”lydige”.

Kosthold.

Vi har varm lunsj 4 dager pr. uke. Til frokost spiser vi brødmat eller havregryn. Vi bruker ikke ”søt-pålegg”. Vi spiser frukt og grønt frukt/grønt hver dag.

Vi har som mål å følge sosial- og helsedirektoratets retningslinjer for mat og måltider i barnehagen. Vi jobber også for at måltidene skal være en god læringsarena med rom for omsorg og god samtale, hvor vi oppfordrer barna til å hjelpe hverandre slik at måltidet oppleves som hyggelig.

Humor og glede, trygghet og omsorg.

Vi er en livlig gjeng som arbeider i barnehagen, og har en munter og spøkefull tone oss imellom. Dette tror vi barna opplever som positivt, og bidrar til at barnehagen preges av en lett tone hvor det er rom for tull og tøys. Vi mener at et miljø der man kan tulle og tøyse med hverandre og seg selv, er et godt sted å være, og er et tegn på trygghet hos barn og voksne. Vi legger vekt på en kjønnsnøytral oppdragelse.

Omsorg definerer vi som en god klem, ei hand å holde i, noen å dele gleder og sorger med, trøst når man har slått seg, et ”nei” når det er på sin plass, at noen tørker nesa di, at noen synger for deg når vi skifter bleie, at noen finner tørr strømpebukse til deg når du har vært ute og lekt i søla, - og alt det andre vi gjør i barnehagen. Kort sagt: å *se* og *ta vare på* hverandre.

Barns medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet. (Barnehageloven § 3)

Vi ønsker å gjøre barna og deres interesser synlige i barnehagen. Det å se og å ta barnas initiativ og interesser på alvor vil være utgangspunktet for aktiviteter og prosjekter i barnehagen. Grunnen til dette er at vi mener at barnehagen blir både mer lærerik og mer spennende for barna på denne måten. Ved å ta tak i barnas egne interesser, drivkraft og motivasjon vil vi få en bedre læringseffekt, -og barna kan også lære mye av hverandre!

Slik vi ser det bygger læring på samspillet mellom barna, miljøet og de voksne, og det er opplevelsene og barnas egen nysgjerrighet som utgjør basis for læringen. Med andre ord ser vi barna som kompetente og nysgjerrige, og har stor tro på deres iboende evner og lyst til å lære. Læring er mer enn voksne som ”eier” kunnskap vi kan gi til barna.

Vi bygger i noen grad videre på barns interesser og legger opp til aktivitet som vi ser at barna er opptatt av. Det er ikke nødvendigvis det talte ord som utløser barns ønsker: for eksempel hvis vi ser at barna har god lek, kan vi velge å flytte eventuell annen planlagt aktivitet.

Gutter og jenter skal ha like muligheter til å bli sett og hørt og oppmuntres til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen.

IKT:

”Barn bør få oppleve at digitale verktøy kan være en kilde til lek, kommunikasjon og innhenting av kunnskap”.

Avdeling «Trollan» har egen PC og projektor som står lett tilgjengelig. Den brukes til å hente informasjon, kommunisere, behandle bilder fra arrangementer/turer o.l, spill, leke med tall og bokstaver, tegneprogram. Bruk av digitale verktøy er voksenstyrt.

PC og projektor gir oss mulighet til bearbeiding av aktiviteter/opplevelser/turer eller i pedagogiske opplegg gjennom lyd- og bildematerialer.

Barnehagen har også I-pad som brukes både i spesialpedagogisk sammenheng, og blant barna ellers. Her vektlegger vi at de programmene som er tilgjengelige har et pedagogisk innhold.

MILJØARBEID:

Banktrollet har fokus på miljøarbeid, og er sertifisert «Miljøfyrtårn».

Dette innebærer at vi har fokus på miljøtiltak i hverdagen, og vi har en tro på at vi gjennom vårt miljøarbeid bidrar til at dette blir en naturlig del av barnas hverdag, og derigjennom også deres holdninger.

OVERGANG BARNEHAGE SKOLE:

De 7 fagområdene fra barnehagens rammeplan er i stor grad de samme som barnet møter i skolen. Dette er i seg selv gode rammer for en fin overgang mellom barnehage og skole.

Førskolebarna i Banktrollet har førskolegruppe hver uke med opplegg som fremkommer av progresjonsplanen lenger bak i dette dokumentet. Førskoleopplegget kan variere fra år til år for å tilpasses den gruppa man jobber med.

Skolene har tradisjon med skolebesøk i samarbeid med foreldrene.

I samråd med barnas foresatte gir vi informasjon til skolen vedrørende det enkelte barn. Vi samarbeider også med foreldrene om ulike tiltak for det enkelte barn ut fra ulike observasjoner vi har gjort.

Barn og trafikk.

Banktrollet har et bevisst forhold til trafikk-opplæring. Vi snakker om hvordan vi forholder oss til elementene rundt oss når vi er på tur med barnehagen i trafikkerte områder og vi snakker om hva de forskjellige trafikkskiltene betyr. I tillegg tas trafikkspørsmål som f.eks foreldrenes parkering og forsiktighetsregler utenfor barnehagen jevnlig opp på foreldremøtene.

Barnehagens praksis vedrørende planlegging, dokumentasjon og vurdering.

Vi benytter ulike fora til planlegging av barnehagens virksomhet og aktiviteter på avdelingene. På en planleggingsdag i starten av nytt halvår i barnehagen setter vi av datoer for faste arrangementer/tradisjoner som går igjen år etter år. Disse kan også planlegges mer i detalj på personalmøter. Aktiviteter på avdelingene planlegges gjerne på avdelingsmøter. Pedagogisk leder er ansvarlig for planlegging og å delegere oppgaver til det øvrige personalet på avdelingen. Pedagogisk leder skriver halvårsplanene som foreldrene får, samt mer detaljerte ukeplaner i løpet av barnehageåret. Ped.ledermøter benyttes blant annet til å planlegge aktiviteter som går på tvers av avdelingene, og å velge fokusområde for *hva* vi ønsker å jobbe med og *hvordan* vi ønsker å jobbe i barnehagen.

Pedagogisk dokumentasjon er med på å synliggjøre det vi gjør i barnehagen – både i formelle og uformelle læringssituasjoner. Denne dokumentasjonen kommer frem gjennom bilder og ting vi lager som henges opp på veggene i barnehagen-

Barnehagen har en facebookside der det legges ut tekst og bilder fra aktiviteter i barnehagen.

Vurdering av planene våre gjøres på planleggingsdager og personalmøter, der vi aktivt jobber med disse og tilpasser eller gjør endringer ut fra barnegruppas interesser og behov.

Vi evaluerer også sammen med foreldrene på foreldremøter, samarbeidsutvalg og daglig kontakt.

Banktrollet Barnehage er en LP-barnehage. Det innebærer at vi har fått opplæring i bruk av LP-modellen (Læringsmiljø og pedagogisk analyse), og bruker den jevnlig i det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Gjennom LP-arbeidet har vi fått et godt verktøy som er svært nyttig i alle faser av arbeidet vårt.

Progresjon i arbeidet

Progresjon i det pedagogiske arbeidet kommer til syne ved at vi velger å ha fokus på de samme områdene over flere år, og vi kan sette kortsiktige og langsiktige mål/arbeidsplaner ut fra hvilke resultater vi ser både hos enkeltbarn og hos gruppa.

Vi ser for oss at de arbeidsmetodene vi har skissert i denne planen skal være retningsgivende i en periode på ca 4 år. Foreldregruppa skal også ha sin mulighet til å kunne påvirke planene, og dette ser vi for oss gjennom den daglige omgangen i hente-bringesituasjonen, i foreldresamtalene og ved å ta opp årsplanens innhold på foreldremøtene. På denne måten føler vi at vi innfrir både barnehagelovens og rammeplanens retningslinjer om at barnehagen og foreldrene skal samarbeide om oppdragelse av barna.

Ved eventuelle endringer i lovverk og rammeplan vil vår plan selvfølgelig endres i tråd med disse.

Det er også viktig å være oppmerksom på at de syv fagområdene sjelden står alene i formelle og uformelle læringssituasjoner, men som oftest flettes sammen i de aktivitetene vi holder på med i barnehagen.

Vi har satt opp en progresjonsplan for de syv fagområdene i rammeplanen som sier litt om våre arbeidsområder innenfor hvert enkelt område.

FAGOMRÅDENE

Kommunikasjon, språk og tekst

Dette sier rammeplanen

1 og 2- åringene	3 og 4- åringene	Førskoleungene
<p>-uttrykker sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter</p> <p>-bruker språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter</p> <p>-videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd</p> <p>-leker med rim, rytme, lyder og ord</p> <p>-møter et mangfold av eventyr, fortellinger og uttrykksformer</p> <p>-opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale</p> <p>-utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk, som lekeskrift og tegning, gjennom lese- og tegneaktiviteter.</p>	<p>-uttrykker sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter</p> <p>-bruker språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter</p> <p>-videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd</p> <p>-leker, improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord</p> <p>-møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer</p> <p>-opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale</p> <p>-utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter.</p>	<p>-uttrykker sine følelser, tanker, meninger og erfaringer på ulike måter</p> <p>-bruker språk til å skape relasjoner, delta i lek og som redskap til å løse konflikter</p> <p>-videreutvikler sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd</p> <p>-leker, improviserer og eksperimenterer med rim, rytme, lyder og ord</p> <p>-møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer</p> <p>-opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale</p> <p>-utforsker og gjør seg erfaringer med ulike skriftspråksuttrykk, som lekeskrift, tegning og bokstaver, gjennom lese- og skriveaktiviteter.</p>

Dette gjør vi i barnehagen

<ul style="list-style-type: none"> - Sang, rim og regler - Bøker - Aktivt språkbruk (voksne som gir barna respons og følger opp de innspill barna kommer med: bekrefte, gjenta, «herme», tøyse og tulle) - Dramatisering - Presentere lyd/første bokstav i navn 	<ul style="list-style-type: none"> - Diverse pedagogiske språkverktøy (rim/relger, stavelsesdeling/rytme, forlydsanalyse (lytte ut første lyd), rimord - Fonologisk bevissthet - Lese bøker: gir felles referanser for samtale og lek - Sang - Finmotoriske aktiviteter - Munnmotorikk og fonologi (hvordan lyder fungerer i språk) - Oppmuntre barna til å snakke om opplevelser og å sette ord på egne følelser - Bli kjent med bokstavsymbolene - Jobber mer på lydnivå enn på bokstavnivå - Fra 4-årsalder begynner vi å øve på å skrive navnet vårt 	<ul style="list-style-type: none"> - Div pedagogiske språkverktøy med fokus på: rim og regler, lytte ut lyder i ord - Lese bøker: felles referanser for samtale og lek - Voksne bevisste på å bruke åpne spørsmål for å stimulere til samtale - Skrive navnet sitt - Begrepstrening - Lyder knyttes opp mot bokstaver - Øve på å ta imot enkle beskjeder - Sette ord på følelser og meninger - Barna har egen bok med førskoleaktiviteter
--	--	--

Kropp, bevegelse, mat og helse

Dette sier rammeplanen

1 og 2-åringene	3 og 4-åringene	Førskoleungene
<ul style="list-style-type: none">-opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt-blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold-videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper-opplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer-blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser-setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser	<ul style="list-style-type: none">-opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt-blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold-videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper-opplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer-blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser-setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser-får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid.	<ul style="list-style-type: none">-opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt-blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold-videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaperopplever å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer-blir trygge på egen kropp, får en positiv oppfatning av seg selv og blir kjent med egne følelser-setter grenser for egen kropp og respekterer andres grenser-får innsikt i matens opprinnelse, produksjon av matvarer og veien fra mat til måltid.

Dette gjør vi i barnehagen

<ul style="list-style-type: none">- Turer i nærmiljø- Bøtte og spade, sand og vann- Ake og gå opp bakken- Klatre- Benevne kroppsdelene- Spise og drikke selv- Bevegelsessanger-/leker. 2-åringene er med på «Minirøris»- Øve på enkel påkledning- Stimulere til at barna skal lære seg motoriske grunnferdigheter som: krype, gå, rulle, springe, reise seg når de faller.- Sensomotoriske aktiviteter- Enkle finmotoriske aktiviteter- Start med do-/pottetrening- Håndhygiene	<ul style="list-style-type: none">- Turer ut av barnehagen- Allsidig bevegelse hele året: ski, skøyter, ake, sykle, klatre, spille fotball- «Minirøris»: opplegget utvides- Finmotoriske aktiviteter- Tegning- Forsyne seg selv, og smøre maten sin selv (ikke under koronarestriksjoner)- Selvstendig påkledning etter hvert- Trener pinsettgrep og grunnferdigheter i forhold til finmotorisk aktivitet- «Spring»: følge ei stiplede linje, eller tegne mellom to linjer uten å komme ut av «sporet».- Håndhygiene i forhold til måltid og toalettbesøk	<ul style="list-style-type: none">- Turer- Øve på selvstendighet på toalettet- Tegning- Finmotoriske aktiviteter- Motoriske aktiviteter inne og ute gjennom hele året- «Minirøris»: Alle programmene- Vurdere hvilke klær de trenger til dagens vær.- Holde orden i hylla si- Håndhygiene i forhold til måltid og toalettbesøk
---	--	--

Kunst, kultur og kreativitet

Dette sier rammeplanen

1 og 2-åringene	2 og 4-åringene	Førskoleungene
<p>-har tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer</p> <p>-tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede</p> <p>-bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk</p> <p>-møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer</p> <p>-bruker ulike teknikker, materialer og verktøy til å uttrykke seg estetisk</p> <p>opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet.</p>	<p>-har tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer</p> <p>-tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede</p> <p>-bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne</p> <p>-møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre</p> <p>-bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk</p> <p>-opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet.</p>	<p>-har tilgang til ting, rom og materialer som støtter opp om deres lekende og estetiske uttrykksformer</p> <p>-tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede</p> <p>-bearbeider inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur og estetikk gjennom skapende virksomhet ute og inne</p> <p>-møter et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og utforsker og deltar i kunst- og kulturopplevelser sammen med andre</p> <p>-bruker ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk</p> <p>-opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet.</p>

Dette gjør vi i barnehagen

<p>-Øve på pinsettgrep</p> <p>- Formingsaktiviteter der vi er innom: farger, former, forskjellige materialer.</p> <p>Fokus på prosess – ikke produkt!</p> <p>- Sanger med bevegelse</p> <p>- Felles samlingsstund med sanger og bøker</p> <p>- Dans og drama</p>	<p>- Musikk med bevisst bruk av forskjellige sjangere</p> <p>- Formingsaktiviteter: jobbe med forskjellige materialer, og gjerne med fokus på gjenbruk</p> <p>- Inspirere og legge til rette for rollelek gjerne med temaarbeid som inspirasjon</p> <p>- Eventyr, sanger, rim og regler</p> <p>- VINTERFESTUKA: Byens store kulturfestival med forskjellige kulturtilbud til små og store. Vi forsøker å få med oss en del av det som foregår for den aktuelle aldersgruppa</p>	<p>- Videreutvikle barnas interesse for de estetiske fagene</p> <p>- Dramatisere eventyr</p> <p>- Legge til rette for rollelek – gjerne med temaarbeid som inspirasjon</p> <p>- Ut på tur</p> <p>- Formingsaktiviteter: jobbe med forskjellige materialer, og gjerne med fokus på gjenbruk</p> <p>- VINTERFESTUKA: Byens store kulturfestival med forskjellige kulturtilbud til små og store. Vi forsøker å få med oss en del av det som foregår for den aktuelle aldersgruppa</p>
---	---	--

Natur, miljø og teknologi

Dette sier rammeplanen

1 og 2-åringene	3-og 4-åringene	Førskoleungene
<ul style="list-style-type: none">-opplever og utforsker naturen og naturens mangfold-får gode opplevelser med friluftsliv året rundt-opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener-får kjennskap til naturen-får kunnskap om dyr og dyreliv-lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologi	<ul style="list-style-type: none">-opplever og utforsker naturen og naturens mangfold-får gode opplevelser med friluftsliv året rundt-opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover-får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen-får kunnskap om dyr og dyreliv-lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologifår kjennskap til menneskets livssyklus.	<ul style="list-style-type: none">-opplever og utforsker naturen og naturens mangfold-får gode opplevelser med friluftsliv året rundt-opplever, utforsker og eksperimenterer med naturfenomener og fysiske lover-får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lærer av naturen og utvikler respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen-får kunnskap om dyr og dyreliv-lager konstruksjoner av ulike materialer og utforsker muligheter som ligger i redskaper og teknologifår kjennskap til menneskets livssyklus.

Dette gjør vi i barnehagen

<ul style="list-style-type: none">- Oppleve gleden ved å være ute- Oppleve ulike årstider og vær- Ulendt terreng – jobbe med balanse- Plante frø, og se at det spirer og vokser- Snakke og synge om dyr- Leke med leke-dyr	<ul style="list-style-type: none">- Kjennskap til husdyr og hvilken nytte de har for oss-Kjemiforsøk- Tekniske leker/byggesett- Snakke om årstidene og hva som kjennetegner dem-Turer i skog og nærmiljø	<ul style="list-style-type: none">-Årstidssammenheng: Natur, planter, dyr, fugler, insekter, småkryp- Snakke om naturfenomener når de er aktuelle i tida. Ex: varslede stjernesudd, solformørkelser, værphenomener- Turer i skog og nærmiljø- Tekniske leker/byggesett
---	--	---

Antall, rom og form

Dette sier rammeplanen

1 og 2-åringene	3 og 4-åringene	Førskoleungene
<p>-oppdager og undrer seg over matematiske sammenhenger</p> <p>-utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper</p> <p>-leker og eksperimenterer med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke dette på</p> <p>-erfarer størrelser i sine omgivelser og sammenligner disse</p> <p>-bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse</p> <p>-undersøker og gjenkjenner egenskaper ved former og sorterer dem på forskjellige måter</p> <p>-undersøker og får erfaring med løsning av matematiske problemer og opplever matematikkglede.</p>	<p>-oppdager og undrer seg over matematiske sammenhenger</p> <p>-utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper</p> <p>-leker og eksperimenterer med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke dette på</p> <p>-erfarer størrelser i sine omgivelser og sammenligner disse</p> <p>-bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse</p> <p>-undersøker og gjenkjenner egenskaper ved former og sorterer dem på forskjellige måter</p> <p>-undersøker og får erfaring med løsning av matematiske problemer og opplever matematikkglede.</p>	<p>-oppdager og undrer seg over matematiske sammenhenger</p> <p>-utvikler forståelse for grunnleggende matematiske begreper</p> <p>-leker og eksperimenterer med tall, mengde og telling og får erfaring med ulike måter å uttrykke dette på</p> <p>-erfarer størrelser i sine omgivelser og sammenligner disse</p> <p>-bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse</p> <p>-undersøker og gjenkjenner egenskaper ved former og sorterer dem på forskjellige måter</p> <p>-undersøker og får erfaring med løsning av matematiske problemer og opplever matematikkglede.</p>

Dette gjør vi i barnehagen

<ul style="list-style-type: none">- Telle i samlingsstund- Byggelek- Sortere/rydde leker- Enkle puslespill- Voksne som er bevisste sin egen begrepsbruk om matematiske fenomener: stor/liten, først/sist ol.- Sanger med matematiske elementer- Lek med numicon	<ul style="list-style-type: none">- Numicon: øve på å benevne brikker, fyller brett, legge etter mønster- Forskjellige spill/aktiviteter der tall og begrep knyttes mot hverandre- Digitale matematiske spill- Sanger/eventyr med tall-/mengdebegreper- Likheter – ulikheter, størrelser, antall- Lære å gjenkjenne former- Skrive tall	<ul style="list-style-type: none">- Numicon: Finne samme verdier med forskjellige brikker (enkel regning)- Terning (spill)- Spill- Aktivitetsbok- Borddekking- Knytte tallsymbol opp mot mengde
---	---	--

Etikk, religion og filosofi

Dette sier rammeplanen

1 og 2-åringene	3 og 4-åringene	Førskoleungene
<ul style="list-style-type: none">-får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon-utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål-får kjennskap til, forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier-får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på-utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.	<ul style="list-style-type: none">-får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen-utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål-får kjennskap til, forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier-får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på-utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.	<ul style="list-style-type: none">-får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen-utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål-får kjennskap til, forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier-får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på-utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.

Dette gjør vi i barnehagen

<ul style="list-style-type: none">-Sette ord på barns følelser og handlinger- Markere høytider og merkedager gjennom året- sosial kompetanse: Vente på tur, være snill med hverandre	<ul style="list-style-type: none">- Snakke med barn om hva som er riktig og galt – både i formelle lærings-situasjoner og i hverdagen ellers (samspill)- Undre seg sammen med barna rundt innspill fra dem-Vente på tur. Vise omsorg og ta hensyn til hverandre- Ha det hyggelig rundt matbordet- Få innblikk i ulike religioner til barna i barnehagen-Tilbud om julegudstjeneste for 4-åringene- Hvorfor feirer vi jul og påske-Vennskap: Hva kan jeg gjøre for å være en god venn?	<ul style="list-style-type: none">-Vennskap: hvordan oppfører vi oss når vi er sammen?- Øve på å lytte til hva andre sier- Øve på å sette seg selv og sine behov på vent- «Min oppførsel har betydning for hvordan andre er mot meg»- Tilbud om julegudstjeneste- Hvorfor feirer vi jul og påske?
--	--	--

Nærmiljø og samfunn

Dette sier rammeplanen

1 og 2-åringene	3 og 4-åringene	Førskoleungene
<ul style="list-style-type: none">-oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltakelse i samfunnet-erfarer at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse-utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt-blir kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner-blir kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer-blir kjent med at samene er Norges urfolk, og får kjennskap til samisk kultur-får kjennskap til nasjonale minoriteter.	<ul style="list-style-type: none">-oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltakelse i samfunnet-erfarer at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse-utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt-blir kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner-blir kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer-blir kjent med at samene er Norges urfolk, og får kjennskap til samisk kultur-får kjennskap til nasjonale minoriteter.	<ul style="list-style-type: none">-oppmuntres til å medvirke i egen hverdag og utvikler tillit til deltakelse i samfunnet-erfarer at alle får utfordringer og like muligheter til deltakelse-utforsker ulike landskap, blir kjent med institusjoner og steder i nærmiljøet og lærer å orientere seg og ferdes trygt-blir kjent med lokalhistorie og lokale tradisjoner-blir kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer-blir kjent med at samene er Norges urfolk, og får kjennskap til samisk kultur-får kjennskap til nasjonale minoriteter.
Dette gjør vi i barnehagen		
<ul style="list-style-type: none">- Trygghet og tilhørighet til sin avdeling og til hele barnehagen- Arbeide for at alle barna får erfare at de er verdifulle og viktige for fellesskapet- Skape fellesskap ved måltider og samlingsstunder- Turer i nærmiljøet- VINTERFESTUKA	<ul style="list-style-type: none">- Arbeide for et inkluderende miljø som motvirker mobbing- Turer- Formidling av lokal kultur, historie og samfunn- Markering av samenes nasjonaldag- VINTERFESTUKA- 4-åringene: Overnattingstur til Botn-	<ul style="list-style-type: none">- Idrettsdag sammen med alle barnehagene i byen- Lucia i noen av byens banker- I forbindelse med 17.-mai: vi snakker om at vi lever i et demokrati- Trafikkbevissthet- Markering av samenes nasjonaldag- VINTERFESTUKA- Overnattingstur til Botn